

Brüssel, 10. märts 2022
(OR. en)

6818/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0031(COD)

CODEC 233
AGRI 73
AGRIFIN 21
AGRIORG 22
AGRISTR 10
STATIS 11
PE 18

KIRJALIK TEAVE

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Põllumajanduse erikomitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 138/2004 põllumajanduse regionaalse arvepidamise osas – Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemus (Strasbourg, 7.–10. märts 2022)

I. SISSEJUHATUS

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 294 ja kaasotsustamismenetluse praktilist korda käsitlevale ühisele deklaratsioonile¹ toimus nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel rida mitteametlikke kontakte eesmärgiga jõuda selle eelnõu suhtes kokkuleppele esimesel lugemisel.

¹ ELT C 145, 30.6.2007, lk 5.

Sellega seoses esitas põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni esimees Norbert LINS (PPE, DE) asjaomase komisjoni nimel kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 18) eespool nimetatud määruse ettepaneku muutmiseks. Kõnealuse muudatusettepaneku suhtes jõuti kokkuleppele eespool nimetatud mitteametlike kontaktide käigus. Muid muudatusettepanekuid ei esitatud.

II. HÄÄLETUS

Täiskogu võttis 8. märtsil 2022 toimunud hääletusel eespool nimetatud määruse ettepaneku muutmiseks esitatud kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 18) vastu. Selliselt muudetud komisjoni ettepanek kujutab endast parlamendi esimese lugemise seisukohta, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisas toodud parlamendi seadusandlikus resolutsioonis².

Parlamendi seisukoht vastab institutsioonide vahel eelnevalt kokkulepitule. Seetõttu peaks nõukogul olema võimalik parlamendi seisukoht heaks kiita.

Õigusakt võetakse seejärel vastu parlamendi seisukohale vastavas sõnastuses.

² Seadusandlikus resolutsioonis esitatud parlamendi seisukoha versioonis on ära märgitud muudatusettepanekutega komisjoni ettepanekusse tehtud muudatused. Komisjoni teksti lisatud tekst on esile tõstetud *paksus kaldkirjas*. Sümbol „■“ tähistab väljajäetud teksti.

P9_TA(2022)0053

Põllumajanduse regionaalne arvepidamine *I**

Euroopa Parlamendi 8. märtsi 2022. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 138/2004 põllumajanduse regionaalse arvepidamise osas (COM(2021)0054 – C9-0020/2021 – 2021/0031(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2021)0054),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 338 lõiget 1, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0020/2021),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 10. detsembri 2021. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
 - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni raportit (A9-0282/2021),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatses seda oluliselt muuta;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2021)0031

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 8. märtsil 2022. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/..., millega muudetakse määrust (EÜ) nr 138/2004 põllumajanduse regionaalse arvepidamise osas

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 338 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

ning arvestades järgmist:

³ Euroopa Parlamendi 8. märtsi 2022. aasta seisukoht.

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 549/2013⁴ sätestab Euroopa arvepidamise süsteemi 2010 (ESA 2010) ja sisaldab võrdlusraamistikku, mis koosneb ühistest standarditest, määratlustest, klassifikaatoritest ja arvepidamiseeskirjadest, et liikmesriigid saaksid koostada liidu statistilistele nõuetele vastavad arvestused.
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 138/2004⁵ on liidus kehtestatud põllumajanduse arvepidamine, nähtud ette selle metoodika ja põllumajanduse arvepidamise edastustähtajad. Põllumajanduse arvepidamise puhul on tegemist rahvamajanduse satelliitarvepidamisega, mis on sätestatud ESA 2010s ning mille eesmärk on saada liikmesriikide vahel ühtlustatud ja võrreldavaid tulemusi, et koostada liidu jaoks vajalikud arvestused. **2016. aastal avaldas Euroopa Kontrollikoda eriaruande nr 1/2016 „Kas komisjoni süsteem tulemuslikkuse mõõtmiseks seoses põllumajandustootjate sissetulekuga on hästi kavandatud ja põhineb usaldusväärsetel andmetel?“. See aruanne sisaldab usaldusväärseid ja asjakohaseid tähelepanekuid ja soovitusi põllumajanduse arvepidamise ja määruse (EÜ) nr 138/2004 kohta.**

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 549/2013 Euroopa Liidus kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi kohta (ELT L 174, 26.6.2013, lk 1).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. detsembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 138/2004 põllumajanduse arvepidamise kohta ühenduses (ELT L 33, 5.2.2004, lk 1).

- (3) Põllumajanduse regionaalne arvepidamine on piirkondliku tasandi jaoks kohandatud põllumajanduse arvepidamine. Riikide arvnäitajad üksi ei saa anda täielikku ja mõnikord keerukat pilti sellest, mis toimub üksikasjalikumal tasandil. Seepärast aitavad piirkondliku tasandi andmed suurendada arusaamist piirkondade erinevustest ja täiendavad seda teavet liidu, euroala ja üksikute liikmesriikide jaoks, ***vastates ühtlasi kasvavale vajadusele aruandekohustuse täitmiseks vajalike statistiliste andmete järele, ning muudavad liidu põllumajandusstatistika ühtlasemaks, tõhusamaks ja järjepidevamaks.*** Seepärast tuleb põllumajanduse regionaalne arvepidamine lõimida määrusesse (EÜ) nr 138/2004 nii meetodika ***kui ka andmeedastusprogrammi*** osas.
- (4) Statistikat ei peeta enam üksnes üheks paljudest poliitikakujunduses kasutatavatest infoallikatest, vaid see on otsustusprotsessis kesksel kohal. Tõenduspõhiseks otsuste tegemiseks on vaja statistikat, mis vastab kvaliteetse statistika kriteeriumidele, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 223/2009⁶, kooskõlas selle kasutusotstarbega.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

- (5) *Kvaliteetsed piirkondliku tasandi statistilised andmed on oluline vahend, millega rakendada, jälgida, hinnata ja läbi vaadata liidus põllumajandusega seotud poliitikat, eelkõige ühist põllumajanduspoliitikat (ÜPP), sealhulgas maaelu arengu meetmeid, ÜPP uut rakendamismudelit ja riiklikke strateegiakavasid, samuti muu hulgas keskkonna, kliimamuutuste, elurikkuse, ringmajanduse, maakasutuse, tasakaalustatud ja kestliku piirkondliku arengu, rahvatervise, loomade heaolu, toiduohutuse ja toiduga kindlustatuse ja ÜRO kestliku arengu eesmärkidega seotud liidu poliitikat, ning hinnata nende poliitikavaldkondade majanduslikku, keskkonnalast ja sotsiaalset mõju. Põllumajanduse regionaalne arvepidamine on otsustava tähtsusega ka selleks, et täpselt hinnata põllumajandussektori panust Euroopa roheline kokkuleppe, eelkõige strateegia „Talust taldrikule“ ja liidu elurikkuse strateegia saavutamisse. Üha enam saadakse aru, et piirkondadel ja piirkondlikel andmetel on oluline roll ÜPP rakendamisel. Piirkonnad on oluliseks töökohtade loomist ja kestlikku majanduskasvu soodustavaks teguriks liidus ning nad pakuvad paremaid andmeid põllumajandussektori kestlikkuse hindamiseks keskkonna, inimeste, piirkondade ja majanduse seisukohast.*
- (6) *Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1049/2001⁷ tuleks üldsusele anda juurdepääs käesoleva määruse alusel kogutud andmetele, mida ei ole avaldatud.*

⁷ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43).*

- (7) Määruses (EÜ) nr 223/2009 on sätestatud Euroopa statistika õigusraamistik ja selles nõutakse, et liikmesriigid järgiksid määruses sätestatud statistilisi põhimõtteid ja kvaliteedikriteeriume. Kvaliteediaruanded on Euroopa statistika kvaliteedi hindamiseks, parandamiseks ja tutvustamiseks esmatähtsad. Euroopa statistikasüsteemi komitee on heaks kiitnud ühtse integreeritud metaandmete struktuuri kui Euroopa statistikasüsteemi kvaliteediaruandluse standardi, aidates ühtsete standardite ja ühtlustatud meetodite abil täita statistika kvaliteedi nõudeid, mis on sätestatud määruses (EÜ) nr 223/2009, eriti selle artikli 12 lõikes 3. ***Ressursse tuleks kasutada optimaalselt ja vastamiskoormust tuleks minimeerida.***
- (8) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolulised kvaliteediaruannete edastamise korra ja sisu kehtestamiseks. Komisjonile tuleks samuti anda rakendamisolulised võimalike erandite tegemiseks põllumajanduse regionaalse arvepidamise nõuetest. Neid olulisi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁸.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (9) Põllumajanduse arvepidamine annab Euroopa poliitikakujundajatele kolm korda aastas olulisi makromajanduslikke aastaandmeid, *nagu on ette nähtud käesoleva määruse II lisas.* Põllumajanduse arvepidamise teise hinnangu (*mis on üks kolmest eespool nimetatud andmeedastusest*) praegune edastustähtaeg ei jäta pärast vaatlusperioodi lõppu kuigi palju aega, et koguda paremaid andmeid, võrreldes esimeses hinnangus antud põllumajanduse arvepidamise andmetega. Et parandada teise hinnangu kvaliteeti, on andmeedastustähtaega vaja veidi edasi lükata.
- (10) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 138/2004 vastavalt muuta.
- (11) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt põllumajanduse regionaalse arvepidamise loimimist põllumajanduse arvepidamise Euroopa statistika kehtivasse õigusraamistikku ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda sidususe ja võrreldavuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (12) Euroopa statistikasüsteemi komiteega on konsulteeritud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 138/2004 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 3 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Esmakordselt edastatakse andmed 2003. aasta novembris.

Esimene andmeedastus põllumajanduse regionaalse arvepidamise kohta ***NUTS 2. tasandil Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1059/2003* tähenduses*** toimub siiski hiljemalt ***30. septembriks 2023***.

* ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1059/2003, millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) (ELT L 154, 21.6.2003, lk 1).***“

2) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 3a

Statistika levitamine

Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1367/2006 ning määruse (EÜ) nr 223/2009 kohaldamist, levitab komisjon (Eurostat) käesoleva määruse artikli 3 kohaselt talle edastatud andmed veebis tasuta.*

Artikkel 3b

Kvaliteedi hindamine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada edastatud andmete ja metaandmete kvaliteet.
2. Käesoleva määruse kohaldamisel kehtivad käesoleva määruse artikli 3 kohaselt edastatavate andmete suhtes määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 12 lõikes 1 sätestatud kvaliteedikriteeriumid.
3. Komisjon (Eurostat) hindab edastatud andmete kvaliteeti. ***Selleks esitavad liikmesriigid komisjonile (Eurostatile) esimest korda 31. detsembriks ... [aasta (alates 1. jaanuarist), mille alguseks on käesoleva muutmismääruse jõustumise alguskuupäevast möödunud 24 kuud] ja seejärel iga viie aasta tagant aruandeperioodi jooksul edastatud andmekogumite kohta kvaliteediaruande.***
4. Kohaldades käesoleva määruse artikli 3 kohaselt edastatavate andmete suhtes määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 12 lõikes 1 sätestatud kvaliteedikriteeriume, määrab komisjon rakendusaktidega kindlaks käesoleva artikli lõikes 3 osutatud kvaliteediaruannete üksikasjad, struktuuri ja hindamisnäitajad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu käesoleva määruse artikli 4a lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. ***Nende rakendusaktidega ei tekitata liikmesriikidele märkimisväärset lisakoormust ega -kulu.***

5. Käesoleva määruse rakendamise seotud asjakohase teabe või muudatused, mis võivad **oluliselt** mõjutada edastatud andmete kvaliteeti, esitavad liikmesriigid **viivitamata** komisjonile (Eurostatile) .
6. Komisjoni (Eurostati) igakülgset põhjendatud taotluse korral esitavad liikmesriigid **viivitamata** statistilise teabe kvaliteedi hindamiseks kõik vajalikud lisaselgitused.

* *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1367/2006 keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Århusi konventsiooni sätete kohaldamise kohta ühenduse institutsioonide ja organite suhtes (ELT L 264, 25.9.2006, lk 13).“*

3) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 4a

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab määruse (EÜ) nr 223/2009 alusel moodustatud Euroopa statistikasüsteemi komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Kui on viidatud käesolevale lõikele, kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 4b

Erandid

1. Kui käesoleva määruse kohaldamine nõuaks liikmesriigi riikliku statistikasüsteemi ulatuslikumat kohandamist, et rakendada I lisa VII peatüki „Põllumajanduse regionaalne arvepidamine“ sisu ja II lisas osutatud põllumajanduse regionaalse arvepidamise andmeedastusprogrammi, võib komisjon võtta vastu rakendusakte, millega lubatakse kõnealusele liikmesriigile maksimaalselt kaheks aastaks erandeid. Põllumajanduse regionaalse arvepidamise *andmete edastamise esimene kuupäev on hiljemalt 30. september 2025*. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 4a lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Liikmesriik, kes otsustab taotleda lõikes 1 osutatud erandit, esitab sellise erandi saamiseks komisjonile nõuetekohaselt põhjendatud taotluse hiljemalt ... [kolm kuud pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva].
3. ***Kui põllumajanduse regionaalse arvepidamise loomiseks on vaja liikmesriigi riiklikku statistikasüsteemi oluliselt kohandada, võib liit anda liidu üldeelarvest rahalist toetust riiklikele statistikaametitele ja muudele määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud riiklikele asutustele, et katta käesoleva määruse rakendamise kulud.***

- 4) I lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse I lisale.
- 5) II lisa asendatakse käesoleva määruse II lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

....

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

ILISA

Määruse (EÜ) nr 138/2004 I lisa muudetakse järgmiselt.

1) Sisukorda lisatakse järgmine peatükk:

„VII. Põllumajanduse regionaalne arvepidamine (PRAP)

A. Üldpõhimõtted

1. Sissejuhatus
2. Regionaalne majandus ja regionaalne territoorium
3. PRAP koostamisel kasutatav põhiüksus
4. PRAP koostamise meetodid
5. Residentsuse ja territooriumi mõiste
6. Põllumajanduse tegevusala ja iseloomulikud üksused

B. Tehingud toodetega

1. Toodang
2. Vahetarbimine
3. Kapitali kogumahutus

C. Jaotustehingud ja muud vood

1. Üldreeglid
2. Lisandväärtus
3. Põhivara kulum
4. Subsidiiumid
5. Maksud
6. Töötajate hüvitised
7. Tegevuse netoülejäak
8. Intressid, rent ja üür
9. Põllumajanduslik ettevõtjatulu: arvutamise üldreeglid

D. RAKENDAMISE LÜHIÜLEVAADE

1. Sissejuhatus
2. Regionaalse põllumajanduse määratlemine
3. Põllumajandustoodangu mõõtmine
4. Lahutamatud mittepõllumajanduslikud kõrvaltegevused
5. Vahetarbimine“.

2) Punkti 1.27 kolmas taane asendatakse järgmisega:

„– reeglina ei tohi need hõlmata selliseid oma tarbeks tehtavaid kapitali kogumahutusi põhivarasse, mis on mittepõllumajanduslikud tooted (nt hooned või masinad). Eeldatakse, et oma lõpptarbeks tehtavad kapitali kogumahutused põhivarasse, mis on mittepõllumajanduslikud tooted, on muust tegevusest eristatavad, ja need kirjendatakse piiritletava kohaliku tegevusalaüksuse toodanguna. Töötajatele loonuspalgana pakutavat majutusteenust tuleb käsitada samal viisil (see kirjendatakse loonustasuna tulude moodustamise kontole),“.

3) Punkt 2.006 asendatakse järgmisega:

„2.006. PAPs kirjendatakse hinnad kas lähima täisarvu täpsusega või ühe või kahe kümnendkoha täpsusega, olenevalt olemasolevate hinnaandmete statistilisest usaldusväärsusest. PAP koostamiseks on vajalik asjakohane teave sisendite ja väljundite hindade kohta.“

4) Punkti 2.108 alapunkt g asendatakse järgmisega:

„g) tasu teenuste eest, mis sisalduvad kindlustusmaksete kogusummas, mille ettevõtte tasub kariloomade kadude, rahe-, öökülma-, tuleõnnetuste kahjudega ja tormikahjudega seotud riskide kindlustamiseks. Ülejäänu, st netokindlustusmaksed, on kogumaksete see osa, mida kindlustusseltsid kasutavad nõuete rahuldamiseks.

Kogumakseid on võimalik täpselt nimetatud kaheks osaks jaotada üksnes kogu rahvamajanduse puhul, nagu rahvamajanduse arvepidamises ka tehakse. Teenuste osa jaotamiseks tootmisharude vahel kasutatakse üldjuhul nõuetekohaseid jaotuskoeffitsiente, mis tulenevad koostatud sisendite ja väljundite tabelitest. Seepärast lähtutakse PAP käesoleva kirje puhul rahvamajanduse arvepidamisest (kindlustusteenustega seotud subsiidiumide kohta vt 3.063, allmärkus 1);“.

5) Punkti 2.136 kolmas taane asendatakse järgmisega:

„– põhivara klassifikatsiooni või struktuuri muutused: nt põllumajandusmaa majandusliku otstarbe muutumine, lihatoodanguks suunatav piimakari (vt 2.149, allmärkus 1) või põllumajandushoonete kasutuselevõtt eraotstarbel või muul majanduslikul eesmärgil.“

6) Lisatakse järgmine peatükk:

„VII. PÕLLUMAJANDUSE REGIONAALNE ARVEPIDAMINE (PRAP)

A. ÜLDPÕHIMÕTTED

1. Sissejuhatus

7.01. Regionaalsel arvepidamisel on tähtis roll regionaalpoliitika kujundamisel, rakendamisel ja hindamisel. Objektiivsed, usaldusväärsed, järjepidevad, **sidusad, võrreldavad**, asjakohased ja ühtlustatud regionaalsed statistilised näitajad loovad kindla aluse poliitikale, mille eesmärk on vähendada liidu piirkondade majanduslikku ja sotsiaalset ebavõrdsust.

7.02. PRAP on piirkondliku tasandi jaoks kohandatud PAP.

7.03. PRAP koosneb samadest kontodest nagu PAP, kuid kontseptuaalsed ja mõõtmisprobleemid annavad tulemuseks piirkonnakontode kogumi, mis on oma ulatuselt ja üksikasjalikkuselt piiratum kui PAP riigi tasandil.

7.04. Kuna PRAP on regionaalne arvepidamine, koostatakse see otse kogutud piirkondlike andmete ja selliste riiklike andmete põhjal, millel on eeldustel põhinevad regionaalsed jaotused. Piisavalt täielike, ajakohaste ja usaldusväärsete piirkondlike andmete puudumisel on regionaalse arvepidamise koostamiseks vaja kasutada eeldusi. See tähendab, et mõned piirkondadevahelised erinevused ei pruugi regionaalses arvepidamises kajastuda (ESA 2010, 13.08).

2. Regionaalne majandus ja regionaalne territoorium

7.05. Igasuguse regionaalse arvepidamise koostamiseks, olenemata sellest, kas tegemist on tegevusalade või institutsionaalsete sektorite arvepidamisega, on vaja rangelt määratleda regionaalne majandus ja regionaalne territoorium. Teoreetiliselt hõlmab piirkonna põllumajanduse tegevusala üksusi (põllumajanduslikke majapidamisi), mis tegelevad regionaalsel territooriumil põllumajandusliku tegevusega (vt 1.60–1.66).

- 7.06. Regionaalne majandus on osa antud riigi kogumajandusest. Kogumajandust defineeritakse institutsionaalsete üksuste ja sektorite kaudu. See koosneb kõigist institutsionaalsetest üksustest, mille ülekaalukas majanduslike huvide kese on riigi majandusterritooriumil. Majandusterritoorium ei kattu täpselt geograafilise territooriumiga (vt 7.08). Riigi majandusterritoorium on jaotatud regionaalseteks territooriumideks ja regioonideväliseks territooriumiks (ESA 2010, 13.09).
- 7.07. Regionaalne territoorium ESA 2010 tähenduses koosneb riigi majandusterritooriumi sellest osast, mida saab otseselt siduda teatava piirkonnaga. Vabatsoonid, tollilaod ja tollikontrolli all olevad tehased on seotud piirkondadega, kus nad asuvad.

7.08. Selline territooriumi jaotus ei ole siiski täielikus vastavuses rahvamajanduse arvepidamises kasutatava riigi majandusterritooriumi mõistega. Regioonideväline territoorium koosneb riigi majandusterritooriumi osadest, mida ei saa siduda otseselt ühegi piirkonnaga ja mis jäetakse PRAP alt välja, st:

- a) rahvuslik õhuruum, territoriaalveed ja mandrilava, mis asetseb rahvusvahelistes vetes ja millele riigil on ainuõigus;
- b) territoriaalsed enklaavid, s.o geograafilised territooriumid, mis asetsevad välismaailmas ja mida vastavalt rahvusvaheliste lepetele või riikidevaheliste lepingutele kasutavad riigi valitsusagentuurid (saatkonnad, konsulaadid, sõjaväebaasid, teaduslikud baasid jne);
- c) nafta-, maagaasi- jne varud, mis asuvad rahvusvahelistes vetes väljaspool riigi mandrilava ja mida töötlevad residentidest üksused.

7.09. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1059/2003* kehtestatud ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) võimaldab liidu majandusterritooriumi ühetaoliselt liigendada. **PRAP jaoks on vaja statistikat NUTS 2. tasandil, nagu on nimetatud määruse kohaselt praegu kehtiva korra alusel üldiselt ette nähtud.** Riiklikel eesmärkidel võib regionaalse arvepidamise koostada ka detailsamal regionaalsel tasandil, **nimelt NUTS 3. tasandil, kui see on asjakohane** (ESA 2010, 13.12).

3. PRAP koostamisel kasutatav põhiüksus

7.10. Üksused, mida kasutatakse regionaalses arvepidamises tegevusalade kaupa, on kohalikud tegevusalaüksused. Kohalik tegevusalaüksus on tootmisüksuse vaadeldav vorm.

7.11. Statistiline lähenemine (tegevusala) „lepib“ vaadeldava üksuse kasutamisega, isegi kui see tähendab ühestainsast tegevusest kõrvalekaldumist. Nagu SNA 2008 puhul, eelistab ESA 2010 statistilist lähenemisviisi ja toetab kohaliku tegevusalaüksuse kasutamist rahvamajanduse arvepidamise koostamisel tegevusalade kaupa. Seega määratletakse seal tegevusalade jaoks sama üksust olenevalt sellest, kas seda vaadeldakse regionaalsel või riigi tasandil.

- 7.12. Nagu PAP, nii ka PRAP kasutab põllumajanduse tegevusala põhiüksusena põllumajanduslikku majapidamist – „kohandatuna“ teatavate kokkulepete järgi, et täita küsimuse all olevat otstarvet. Sellel valikul on kaks otsustavat põhjust. Ühelt poolt on „põllumajanduslik majapidamine“ kui üksus põllumajanduse kohalik tegevusalaüksus (vt 1.09–1.17), mida määratletakse kui tegevusalaüksuse seda osa, mis on seotud kohaliku tasandiga. Kohalik tegevusalaüksus on ka põllumajanduse tegevusala jaoks kõige sobivam üksus, isegi kui see hõlmab mittepõllumajanduslikke kõrvaltegevusi, mida ei saa põllumajanduslikust tegevusest eraldi näidata (vt 1.15 ja 1.16, 1.25–1.32).
- 7.13. Põllumajandusliku majapidamise kasutamine põhiüksusena tähendab nende põllumajanduslike majapidamiste mittepõllumajanduslike kõrvaltegevuste lisamist PRAPsse (vt 7.12). Kuna PAP eesmärk on mõõta, kirjeldada ja analüüsida põllumajanduslikust majandustegevusest saadava tulu teket, siis ei hõlma see üksusi, mis toodavad üksnes vabaajategevust (nt koduaiad ja eraloomakasvatus). Elatuspõllumajandusega tegelevad üksused seevastu kuuluvad PAP alla (vt 1.24).

7.14. Põllumajanduslik majapidamine on võrdlusüksus põllumajandusega seotud statistiliste vaatluste jaoks, olenemata sellest, kas need on riiklikud või piirkondlikud. Selle eeliseks on see, et toodangu koguseline hindamine võib põhineda otseselt statistilistel pindala, saagikuse, karja suuruse jms mõõtmise süsteemidel. Põllumajandusliku majapidamise valik tagab ka parema arvestuse järjepidevuse.

4. PRAP koostamise meetodid

7.15. ESAs (ESA 2010, 13.24–13.32) on välja pakutud kaks meetodit, mida kasutatakse kas tegevusalade või institutsionaalsete sektorite puhul: alt-üles-meetod ja ülalt-alla-meetod. Alt-üles-meetod seisneb andmete kogumises üksuste tasandil (kohalikud tegevusalaüksused, institutsionaalsed üksused) ja seejärel nende summeerimises, et saada eri koondnäitajate regionaalne väärtus. Ülalt-alla-meetodiga saadakse regionaalsed väärtused riiklike väärtuste jaotuse teel, kasutades näitajat, mis kajastab võimalikult täpselt kõnealuse muutuja regionaalset jaotust. Neid kahte meetodit võib ka mitmel viisil kombineerida ning ESAs on selliseid kombinatsioone nimetatud alt-üles- ja ülalt-alla-meetodite seguks. ***Sellegipoolest tuleb vältida sama teabe mitmekordset kogumist, mis põhjustab andmete esitamisel liiasust.*** Eelistatakse ***siiski*** alt-üles-meetodeid, kuigi on selge, et paljudel juhtudel kasutatakse tegelikult alt-üles- ja ülalt-alla-meetodite segu. ***Konkreetsel meetodi ja allikate üksikasjad sätestatakse täiesti läbipaistvalt kvaliteediaruannetes, näidates ära, millised piirkondlikud andmed on kogutud otse ja millised andmed põhinevad riiklikel andmetel, mille piirkondlikud jaotused põhinevad eeldustel.***

5. Residentsuse ja territooriumi mõiste

- 7.16. Nii ettevõtete kui ka kodumajapidamiste majandustehingud võivad ületada piirkonna piire. Ettevõtted võivad tegutseda ka rohkem kui ühes piirkonnas, olgu tegemist nende alalise asukohaga või ajutiselt, nt suured põllumajanduslikud majapidamised võivad teha tööd eri piirkondades. Seepärast on vaja selget põhimõtet, mis aitaks liikmesriikidel seda piirkondadevahelist tegevust järjepidevalt ühele piirkonnale omistada.
- 7.17. Tegevusalade regionaalne arvepidamine põhineb tootmisüksuse residentsuse kriteeriumil. Regionaalsel tasandil mõeldakse iga tegevusala all sama või sarnase põhitegevusalaga tegelevate kohalike tegevusalaüksuste rühma, mille majanduslike huvide keske on selle piirkonna territooriumil. Seda huvide keset seostatakse sageli konkreetse pikaajalise asukohaga asjaomases piirkonnas, näiteks institutsionaalsete üksustega, kuhu kohalikud tegevusalaüksused kuuluvad.

- 7.18. Siiski on regionaalsel arvepidamisel teatavaid erijooni. Teatavate tegevuste puhul ei ole alati lihtne määratleda piirkonda konkreetse alana. Probleeme võib tekitada peakontori asukoha ja põllumajandusliku majapidamise füüsilise asukoha seos, sest põllumajandustootmise tegureid võib hallata teises piirkonnas asuv peakontor. PRAP jaoks on oluline need kaks üksust üksteisest eraldada ja sel põhjusel tuleb põllumajandusliku majapidamise määrata sellesse piirkonda, kus asuvad tema tootmistegurid, mitte piirkonda, kus asub tema peakorter. Seega võib ühel peakontoril olla mitu üksust PRAP tähenduses, st nii palju üksusi, nagu on väljaspool peakontori piirkonda asuvate kohalike tegevusalaüksuste residentsusjärgseid piirkondi.
- 7.19. Alternatiivne kontseptsioon, mida rahvamajanduse ja regionaalses arvepidamises üldiselt ei kasutata, oleks rangelt territoriaalne. See kontseptsioon tähendab, et tegevus määratakse sellisele territooriumile, kus see tegelikult toimub, olenemata tegevuses osalevate üksuste residentsusest.

- 7.20. Kuigi residentidest üksuste tehingute regionaalse jaotuse puhul on esmatähtis residentsusepõhine lähenemisviis, jätab ESA 2010 mõnevõrra ruumi territoriaalse lähenemisviisi kohaldamiseks (ESA 2010, 13.21). Seda esineb juhul, kui maa ja hoonete jaoks luuakse tinglikke üksusi piirkonnas või riigis, kus maa või hooned asuvad.
- 7.21. Hüpotetilisel juhul, kui piirkonna residentidest üksused tegutsevad ainult oma piirkonna territooriumil, kattub residentsuse mõiste territooriumi mõistega. Sama kehtib ka piirkonda määramise puhul, mis põhineb maa ja hoonete jaoks loodud tinglikel üksustel, ja juriidilise isiku õigusteta üksuste puhul teistes riikides või piirkondades, mis erinevad omaniku elukohapiirkonnast.

6. Põllumajanduse tegevusala ja iseloomulikud üksused

7.22. Tegevusala koosneb kõikidest kohalikest tegevusalaüksustest, mis tegelevad sama või sarnase majandustegevusega (vt 1.59).

Põllumajanduse tegevusala, nagu seda PAPs kirjeldatakse, vastab põhimõtteliselt NACE Revision 2 osale 01; erinevused on märgitud 1.62–1.66. PRAP kohaldamisala määratakse kindlaks PAP jaoks koostatud iseloomulike tegevuste loetelu alusel. PAP ja seega ka PRAP puhul kasutatava põllumajanduse tegevusala ning rahvamajanduse arvepidamise keskse raamistiku jaoks kehtestatud tegevusala vahel on mõningaid erinevusi (vt 1.93).

B. TEHINGUD TOODETEGA

7.23. Põllumajandustoodangu väärtuse määramine tekitab rea konkreetseid probleeme. Kõige olulisemad neist on seotud hooajatoodete, loomakasvatustoodangu ja arvestuskannete ajastusega. PAP metoodikas esitatakse täpsed reeglid selle kohta, kuidas arvestatakse hooajatoodete ladustamise mõju, kuidas mõõdetakse kariloomade toodangut ja kuidas kirjendatakse lõpetamata toodangut. Kõnealuseid põhimõtteid järgitakse ka PRAP koostamisel. See aga ei välista teatavaid kohandusi regionaalsel tasandil, näiteks loomakasvatustoodangus. Tuleb rõhutada, et regionaalsel tasandil määratud väärtuste kogusumma peab olema identne PAP väärtusega.

1. Toodang

a) Toodangu mõõtmine

7.24. PRAP-s kajastab piirkonna toodang kõiki PAP

kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid, mille on arvestusperioodi jooksul tootnud selle piirkonna kõik põllumajanduse tegevusala üksused, olenemata sellest, kas see on mõeldud turustamiseks väljaspool tegevusala, müügiks teistele põllumajanduslikele majapidamistele või teatavatel juhtudel kasutamiseks samale põllumajanduslikule majapidamisele. Sellest tulenevalt:

- a) kõik põllumajandustooted, mis viiakse piirkonna põllumajanduslikust majapidamisest välja, kirjendatakse piirkonna toodangu osana, olenemata nende sihtkohast või üksusest, mis need ostab;
- b) teatavad põllumajandustooted, mida sama põllumajanduslik majapidamine kasutab vahetarbimisena, lisatakse piirkonna toodangu hulka (vt 2.056).

7.25. Kariloomade tootmisprotsess kestab üldjuhul mitu aastat.

Kariloomade väärtuse arvestamisel tuleb eristada põhivara hulka liigitatud loomi (aretus- ja veoloomad, lüpsilehmad jne) ja varudeks liigitatud loomi (peamiselt lihatootmiseks ettenähtud loomad). Topeltarvestuse vältimiseks käsitatakse seega tehinguid, mis hõlmavad loomade liikumist ühest põllumajanduslikust majapidamisest teise (mida käsitatakse loomi müüva põllumajandusliku majapidamise positiivse müügina ja ostva põllumajandusliku majapidamise negatiivse müügina), järgmiselt:

- a) sama piirkonna põllumajanduslike majapidamiste vahelised tehingud, mis on seotud põhivaraks liigitatud loomadega, nullivad teineteist, välja arvatud omandiõiguse ülemineku kulud**; neid ei kirjendata põllumajanduslike majapidamiste müügina ja seega ei arvata neid kõnealuse piirkonna toodangu hulka;

- b) varudeks liigitatud loomi, kes on piirkondadevahelise tehingu objektiks, käsitatakse päritolupiirkonnas positiivse müügina (koos ekspordiga) ja teistest piirkondadest ostetud loomi käsitatakse negatiivse müügina (koos impordiga)***;
- c) kui omandiõiguse ülemineku kulud (transport, kaubanduslikud marginaalid jne) tulenevad kauplemisest varudeks liigitatud loomadega, arvatakse need toodangust maha; see juhtub automaatselt, kui tegemist on ostuga teiste piirkondade põllumajanduslikest majapidamistest, sest kulud on osa „negatiivsest“ müügist, samas kui sama piirkonna põllumajanduslike majapidamiste vahelise loomadega kauplemise puhul tuleb müüki ja seega ka toodangut korrigeerida.

b) Toodangu väärtuse hindamine

7.26. Toodangu väärtust hinnatakse baashindades (vt 2.082), st see peaks sisaldama tootesubsiidiume, millest on maha arvatud tootemaksud. See arvutusmeetod tähendab, et tootemaksud ja -subsiidiumid tuleb jaotada piirkondade kaupa.

2. Vahetarbimine

a) Mõiste

7.27. Vahetarbimine koosneb tootmisprotsessi käigus muude kaupade tootmiseks tarbitud kaupadest (v.a põhivara) ja turuteenustest (vt 2.097–2.109).

7.28. PRAP koostamisel kuulub vahetarbimise hulka järgmine:

- a) põllumajandustooted, mis on ostetud teistest põllumajanduslikest majapidamistest (kas samas või muus piirkonnas) tootmisprotsessi käigus tarbimiseks;

- b) teatavad tooted, mida kasutatakse üksusesiseseks tarbimiseks ja mis arvatakse toodangu hulka (vt 2.054–2.058 ja 7.24).

7.29. Kaudselt mõõdetavad finantsvahendusteenused moodustavad erijuhu, mida käsitletakse regionaalses arvepidamises samamoodi nagu rahvamajanduse arvepidamises. Kui laenu- ja hoiusejääke on võimalik hinnata piirkonniti, võib kasutada alt-üles-meetodit. Tavaliselt ei ole aga laenu- ja hoiusejääkide hinnangud piirkondade kaupa kättesaadavad. Sellisel juhul jaotatakse kaudselt mõõdetavaid finantsvahendusteenuseid kasutatavate tegevusalade vahel paremuselt teise meetodi järgi: jaotamisel kasutatakse näitajatena piirkondlikku kogutoodangut või kogulisandväärtust tegevusalade kaupa (ESA 2010, 13.40).

- b) Vahetarbimise väärtuse hindamine

7.30. Kõikide vahetarbimiseks kasutatavate toodete ja teenuste väärtust hinnatakse ostuhinnas (ilma mahaarvatava käibemaksuta) (vt 2.110–2.114).

3. Kapitali kogumahutus

7.31. Kapitali kogumahutus jagatakse põllumajanduse puhul järgmiselt:

- a) kapitali kogumahutus põhivarasse;
- b) varude muutus.

a) Kapitali kogumahutus põhivarasse

7.32. Põllumajanduses on alati tegemist kapitalimahutusega põhivarasse, kui valdaja soetab või toodab põhivara, mis on ette nähtud kasutamiseks põllumajanduslikus tootmisprotsessis tootmisvahendina rohkem kui ühe aasta jooksul. Kriteerium, mille järgi jaotatakse kapitali kogumahutus põhivarasse, on seotud kasutajatest tegevusaladega, mitte selle tegevusalaga, kuhu kuulub juriidiline omanik.

7.33. Multiregionaalsetele üksustele kuuluv põhivara määratakse sellele kohalikule tegevusalaüksusele, kus seda vara kasutatakse. Kasutusrendilepingu alusel kasutatav põhivara kirjendatakse vara omaniku piirkonnas, kapitalirendilepingu alusel kasutatav põhivara kirjendatakse kasutaja piirkonnas (ESA 2010, 13.33).

- 7.34. Uued varad, mis arvatakse põhikapitali hulka, kirjendatakse brutosummana, st ilma põhikapitali kulumit maha arvamata. Lisaks arvutatakse põhikapitali kulum üldjuhul kõnealuste varade põhjal. Põhivara kulumi lahutamisel kapitali kogumahutusest saadakse kapitali netomahutus.
- 7.35. Tootmisüksused võivad üksteisele müüa olemasolevaid varasid, nt kasutatud masinaid. Kui varad liiguvad tegevusalade ja piirkondade vahel, lisatakse ühes tegevusalas või piirkonnas makstud koguhind kapitali kogumahutusele põhivarasse, teises tegevusalas või piirkonnas arvatakse aga saadud hind maha kapitali kogumahutusest põhivarasse. Ostja arvestab varade omandilise kuuluvusega seotud tehingukulusid, näiteks maa ja olemasolevate hoonete müügiga seotud õiguskulusid, täiendava kapitali kogumahutusena põhivarasse, isegi kui osa kuludest tasub müüja.

7.36. **Kariloomade** puhul **tuleb** piirkonna kapitali kogumahutus põhivarasse **koostada kooskõlas ESA 2010ga (3.124–3.138) ja käesoleva lisa punktidega 2.149–2.161. Kariloomade puhul on kapitali kogumahutus põhivarasse võrdne aasta jooksul kariloomade omandamise (loomuliku kasvu ja väljastpoolt piirkonda tehtud ostude, sealhulgas impordi), sealhulgas oma tarbeks tootmise, ning kariloomade realiseerimise (tapmise, teistesse piirkondadesse toimunud müügi – sealhulgas ekspordi – või muu lõppkasutuse) vahega.** Kui kõik piirkonnad on summeeritud, on oluline hoolitseda, et piirkondadevahelised vood nulliks üksteist (v.a omandiõiguse ülemineku kulud), nii et kõigi piirkondade põhivarasse tehtud kapitali kogumahutuste summa oleks võrdne rahvamajanduse arvepidamise kapitali kogumahutusega põhivarasse. ■ **Alt-üles-meetodi kasutamisel kohaldatakse järgmist:** loomade müük teiste piirkondade põllumajanduslikele majapidamistele on negatiivne kapitali kogumahutus põhivarasse, samas kui ostud teistest piirkondadest on positiivne kapitali kogumahutus põhivarasse. **Selleks et arvutada kariloomade puhul piirkonna kapitali kogumahutus põhivarasse, võib kasutada soovitatavat kaudset meetodit (vt 2.156).**

b) Varude muutus

7.37. Varud koosnevad kõigist varadest, mis ei kuulu põhikapitali hulka ja mida tootmisüksused teataval ajahetkel ajutiselt hoiavad. Eristatakse kahte liiki varusid: sisendite ja väljundite varud (vt 2.171).

7.38. Varudeks liigitatud loomade puhul tuleb varude muutuste arvutamisel võtta arvesse ka müüki teistesse piirkondadesse ja ostu teistest piirkondadest ning importi ja eksporti.

C. JAOTUSTEHINGUD JA MUUD VOOD

7.39. See, et teatavatel juhtudel on raske saada usaldusväärset regionaalset teavet jaotustehingute kohta, eriti kui üksused tegutsevad rohkem kui ühes piirkonnas või kui piirkond ei ole alati selgelt määratletud ala, kus teatavad tegevused toimuvad, selgitab seda, miks põllumajanduse tegevusala puhul hõlmab ESA regionaalset arvepidamist ainult üksikute koondnäitajate puhul: lisandväärtus, subsiidiumid, maksud, töötajate hüvitised, rent ja üür ning muud tulud, intressid ja kapitali kogumahutus põhivarasse.

1. Üldreeglid

- 7.40. Jaotustehinguid kirjendatakse tekkepõhiselt, st hetkel, mil majanduslik väärtus, maksmisele kuuluv summa või nõue tekib, muutub, tühistatakse või lakkab olemast, mitte aga ajal, mil makse tegelikult sooritatakse. Kõnealust kirjendamispõhimõtet (mille aluseks on õigused ja kohustused) kasutatakse kõikide voogude puhul, olenemata sellest, kas tegemist on rahavoogudega või kas need toimuvad üksuste vahel või ühe üksuse piires.
- 7.41. Kui kuupäeva, mil nõue (võlg) omandatakse, ei ole võimalik täpselt kindlaks määrata, võib kasutada maksekuupäeva või muud vastuvõetavat ligikaudset tekkepõhisuse väärtust (vt 3.007).

2. Lisandväärtus

a) Üldreeglid

7.42. Lisandväärtus on majanduse või mõne selle tegevusala teatava perioodi tootmistegevuse tulemus ja see on tootmiskonto tasakaalustav kirje. See on toodangu väärtuse ja vahetarbimise väärtuse vahe. See on majanduse või tegevusala (vt 3.013) või piirkonna või piirkonna tegevusala tootlikkuse mõõtmise võtmeelement.

b) Lisandväärtuse hindamine

7.43. Lisandväärtuse võib sisestada brutoväärtusena (kogulisandväärtus baashindades) või netoväärtusena (netolisandväärtus baashindades), st enne või pärast põhikapitali kulumi mahaarvamist. Kooskõlas toodangu väärtuse hindamise meetodiga (baashinna põhjal) ja vahetarbimise väärtuse hindamise meetodiga (ostuhindade põhjal) mõõdetakse netolisandväärtust baashindades (vt 3.013).

7.44. Baashindade kasutamine tähendab, et tootemaksud ja -subsiidiumid tuleb määrata konkreetsetele kaupadele ja teenustele, mis seejärel tuleb määrata piirkondadesse.

7.45. Lahutades baashindades lisandväärtusest muud tootmismaksud ja lisades tootmissubsiidiumid, saadakse lisandväärtus tegurikuludes. Netolisandväärtus tegurikuludes moodustab tootmistegurite tulu (vt 3.014).

3. Põhivara kulum

7.46. PRAPs kehtib, et kaubad ja teenused, mis moodustavad põllumajandusliku majapidamise põhikapitali (nt korduvalt toodangut andvad istandikud, masinad ja hooned, suuremad maaparandustööd, tarkvara, mittetoodetud vara omandiõiguse ülemineku kulud), kuluvad ja iganevad tootmisprotsessis tootmisvahenditena. Sellist kulumist ja iganemist mõõdetakse põhivara kulumina. Nagu ka PAPs, ei arvestata põhivara kulumit tulundusloomade puhul.

4. Subsiidiumid

7.47. PRAP puhul kehtivad samad reeglid nagu PAP puhulgi: vood, mis PAPs liigitatakse tegevussubsiidiumideks, liigitatakse ka PRAPs samamoodi ning ka kapitalisiirete vormis voogusid käsitletakse sarnaselt.

5. Maksud

7.48. PRAP puhul kehtivad samad reeglid nagu PAP puhulgi: eri liiki maksud liigitakse PRAPs samal viisil nagu PAPs.

6. Töötajate hüvitised

7.49. Tootjate puhul jaotatakse töötajate hüvitised nende kohalike tegevusalaüksuste vahel, kus inimesed töötavad. Kui kõnealused andmed ei ole kättesaadavad, jaotatakse töötajate hüvitised paremuselt teise meetodi alusel, st töötundide põhjal. Kui kättesaadavad ei ole ei andmed töötajate hüvitiste ega töötundide kohta, kasutatakse kohalike tegevusalaüksuste töötajate arvu (vt ESA 2010, 13.42).

7. Tegevuse netoülejäak

7.50. Tegevuse netoülejäak saadakse netolisandväärtusest baashindades, lahutades töötajate hüvitised ja muud tootmismaksud ning liites muud tootmissubsiidiumid.

8. Intressid, rent ja üür

7.51. PRAP puhul kehtivad samad reeglid nagu PAP puhulgi: vood, mis PAPs liigitatakse intressiks ning rendiks ja üüriks, liigitatakse samamoodi ka PRAPs.

9. Põllumajanduslik ettevõtjatulu: arvutamise üldreeglid

7.52. Tegevuse ülejäägist arvatakse maha otseselt makstav omanditulu, mis tuleneb põllumajanduslikust tegevusest ja mittepõllumajanduslikust kõrvaltegevusest, st intressid, mida makstakse laenudelt, mis on võetud seoses kõnealuste tegevustega, sh põllumajandusmaa ostmiseks, ja maaomanikele makstud renditasud (vt 3.070–3.087).

D. RAKENDAMISE LÜHIÜLEVAADE

1. Sissejuhatus

7.53. Käesoleva jao eesmärk on tuua esile mõned metoodika aspektid, eelkõige põllumajandusliku majapidamise valik ja toodangu mõõtmine.

7.54. Põllumajanduslik majapidamine on põllumajanduse statistiliste vaatluste võrdlusüksus nii riiklikul tasandil kui ka riiklikust madalamal tasandil. See on üks PRAP suuremaid eeliseid, sest see tähendab, et toodangukoguste väärtuse hindamine võib põhineda otseselt statistilistel maa-alade, saagikuse, karja suuruse jms mõõtmise süsteemidel. Põllumajandusliku majapidamise valimise eeliseks on ka see, et arvepidamine on järjepidevam. Toodang ja kulud on tegelikult seotud samade üksusekogumitega, isegi kui ekstrapoleerimismeetodid on eri allikate puhul erinevad. Viimasena olgu nimetatud, et põllumajandusliku majapidamise valimine koos iseloomulike tegevuste ja üksuste mõistega hoiab ära vajaduse teha kohandusi, mis võivad olla vaieldavad, nagu võib juhtuda koduaedade ja mittepõllumajandusliku erakarjakasvatuse puhul. Kõnealune kokkulepe lihtsustab riikide võrdlemist. On ilmne, et seos füüsilistes kogustes esitatud statistiliste andmetega, mis on põllumajanduse jaoks üliolulised ja tagavad arvestuskirjetes mõõtude järjepidevuse, kuna kohandused ja „statistikavälised“ korrektsioonid on seeläbi piiratud, lihtsustab ja parandab arvutusi. Kõnealused aspektid on kooskõlas ka eesmärgiga eelistähtsustada PRAPs alt-üles-lähenemisviisi.

2. Regionaalse põllumajanduse määratlemine

7.55. Igas piirkonnas koosneb põllumajanduse tegevusala kõigist põllumajanduslikest majapidamistest, mille tootmistegurid asuvad selles piirkonnas. Kõnealune põhimõte, mis on kooskõlas tootmisüksuste residentsuse mõistega, võib tekitada üksikuid probleeme: põllumajandusstatistikas määratletakse põllumajanduslike majapidamiste asukoht tavaliselt nende peakontori järgi, mitte otseselt nende tootmistegurite asukoha järgi. Nimetatud kaks asukohta ei ole mitte alati samad ja sedamööda, kuidas põllumajanduslikud majapidamised muutuvad suuremaks, ilmneb ka nähtus tõenäoliselt sagedamini. Seetõttu tuleks mõned ettevõtted PRAP koostamisel piirkondade vahel ümber liigitada ja mõnel juhul isegi osadeks jagada. Tegelikult on see tõenäoliselt keeruline ja sellisel juhul võib olla eelistatav säilitada põllumajanduslikul majapidamisel sama asukoht nagu statistilistes uuringutes. Kõnealune ettepanek sõltub aga kahest tingimusest: esiteks peab asukoha kindlaksmääramise meetod olema riigi kõigi piirkondade puhul ühesugune ja teiseks tuleb arvestuskirjetes väärtust hinnata allikate põhjal, mis kasutavad põllumajanduslike majapidamiste asukoha määramiseks samu reegleid.

3. Põllumajandustoodangu mõõtmine

7.56. Põllumajandustoodangu hulka kuuluvad teatavad taimekasvatustaadused, mida sama põllumajanduslik majapidamine kasutab uuesti vahetarbimiseks; see puudutab peamiselt loomasöödaks ettenähtud tooteid. Eelkõige põllukultuuride puhul võib regionaalset toodangut sageli kindlaks määrata igas piirkonnas koristatud saagikoguste alusel, millele seejärel määratakse hindade kaudu väärtus. Kõnealusel juhul hinnatakse kogu toodangut, olenemata sellest, kas see on ette nähtud turustamiseks väljaspool tegevusala, müügiks teistele põllumajanduslikele majapidamistele või kasutamiseks sama põllumajandusliku majapidamise poolt. Iga piirkonna toodang saadakse seega otse – vastavalt PAPs ja PRAPs kehtestatud kontseptsioonile. Hinnad, mille järgi määratakse üksusesisese tarbimise moodustava toodangu väärtus, võivad põhineda ka regionaalsetel andmetel, mis vastavad hindadele, millega toodangut turustatakse. Regionaalsete hinnaandmete puudumine on toodangu väärtuse hindamisel siiski üldine probleem nii turustatava (regionaalse) toodangu puhul kui ka sellise toodangu puhul, mis moodustab üksusesisese tarbimise. Seega tekitab üksusesisest tarbimist moodustavate toodete väärtuse hindamine PRAP järgi samasuguseid raskusi nagu turustatavate toodete väärtuse hindamine. Loomulikult on asi teisiti, kui koguseid ei saa hinnata piirkondlikul tasandil. Sellisel juhul on üldiselt ainus meetod, mida saab kasutada, riigi tasandil hinnatud väärtustel põhinev ülalt-alla-meetod****.

7.57. Loomade puhul võetakse arvesse järgmisi elemente, olenemata sellest, kas loomad on liigitatud varudeks või põhivaraks:

- loomadega seotud varude muutuste ja põhivarasse tehtava kapitali kogumahutuse hindamine piirkondlikul tasandil, kuna need kaks voogu on toodangu arvutamise kaudse meetodi komponendid;
- piirkondadevahelise loomakaubanduse hindamine, kuna selline kaubandus on toodangu arvutamise kaudse meetodi komponent;
- loomade impordi- ja ekspordivoogude jaotus piirkondade vahel;
- omandiõiguse ülemineku kulude asjakohane käsitlemine;
- PRAP PAPga kohandamise meetod.

7.58. Mõnel juhul võib loomade toodangu arvutamise kaudne meetod olla piirkondlikul tasandil liiga keeruline. Sellistel juhtudel on parem arvutada toodang mudeli põhjal, kasutades füüsilisi andmeid, ja siis korrigeerida vastavalt PAP väärtustele.

4. Lahutamatud mittepõllumajanduslikud kõrvaltegevused

7.59. Sõltuvalt tegevuse liigist on mitmeid viise, kuidas inkorporeerida lahutamatu mittepõllumajanduslikke kõrvaltegevusi PRAPsse. Mõned kõnealustest kõrvaltegevustest on piirkonna tasandil ka tugevalt kontsentreeritud, näiteks põllumajandustoodete töötlemine. Sellisel juhul võib toodangu hindamine nii koguste kui ka hindade põhjal tugineda kohalikele statistilistele andmetele. Sellise toodangu puhul on PAP väärtused *de facto* samad mis PRAP väärtused. Võib aga olla keerulisemaid juhtumeid. Näiteks ei pruugi mõne tegevuse jaoks olla piirkondlikku allikat, eriti kui see tegevus ei ole algusest peale konkreetsesse piirkondadesse kontsentreeritud. Muude tegevuste puhul saadakse piirkondlikud andmed statistilistest vaatlustest või mikromajanduslikust arvepidamisest (nt põllumajandusliku raamatupidamise andmevõrk), kuid ei ole tagatud, et need andmed on piirkondlikult esinduslikud. Lisaks sellele võivad andmed olla vanad ja usaldusväärseks ajakohastamiseks puuduvad allikad. Viimasena olgu nimetatud, et piirkondlikul tasandil ei ole kvalitatiivsed näitajad mõnikord kättesaadavad. Kõigil neil juhtudel on PRAP lähtepunktiks PAP väärtused ja sageli tuleb kasutada ülalt-alla-meetodit.

5. Vahetarbimine

7.60. PRAP puhul hõlmab vahetarbimine põllumajanduslike majapidamiste kasutatavaid põllumajandustooteid, olenemata sellest, kas nendega kauplevad samas piirkonnas või eri piirkondades asuvad valdajad otse või vahetavad need omanikku vahendajate kaudu, kes võivad, kuid ei pruugi saada nende toodete omanikuks, enne kui need edasi müüakse. Lisaks kirjendatakse vahetarbimisena ka mõned üksusesiseselt tarbitavad põllumajandustooted, peamiselt teatavad loomasöödana kasutatavad kultuurid. Vahetarbimisena ei kirjendata loomade ostu – ka imporditud loomade puhul mitte.

7.61. Esimene meetod, kuidas arvutada põllumajandustoodete vahetarbimist piirkondlikul tasandil, on arvutada toodete kaupa vahe PRAP toodangu ja toodangu selle osa vahel, mis kavatsetakse tegevusalast välja viia*****. See ei ole siiski iga piirkonna põllumajandustoodete vahetarbimise kõige täpsem esitus, sest kuigi see hõlmab põllumajandustooteid, mis on ette nähtud teistes piirkondades asuvate põllumajanduslike majapidamiste vahetarbimiseks, ei hõlma see teiste piirkondade põllumajanduslikest majapidamistest pärinevaid põllumajandustooteid. Seetõttu tuleb vahetarbimist korrigeerida vastavalt PAs esitatud väärtustele.

7.62. Võimalik on ka teistsugune arvutusmeetod, milles teabeallikana kasutatakse põllumajandusliku raamatupidamise andmevõrku. Kõnealune allikas võimaldab hinnata põllumajandustoodete vahetarbimist, olenemata sellest, kas need on saadud teiste põllumajanduslike majapidamiste müügist või muudest allikatest, näiteks impordist. Samas ei hõlma põllumajandusliku raamatupidamise andmevõrk tooteid, mis kasutatakse samas põllumajanduslikus majapidamises vahetarbimiseks, täpselt samal viisil, mistõttu on vaja teha korrektsioone. Seetõttu tuleb ka sel juhul vahetarbimist korrigeerida vastavalt PAPs esitatud väärtustele.

-
- * Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1059/2003, millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) (ELT L 154, 21.6.2003, lk 1).
 - ** Kui müük ja ost on toimunud samal arvestusperioodil.
 - *** Looma ostu ei kirjendata kunagi vahetarbimisena (põhimõtteliselt on see lõpetamata töö soetamine, vt 2.067) ja loomade toodangut saab arvutada ainult kaudselt müügi, kapitali kogumahutuse põhivarasse ja varude muutuste alusel.
 - **** Vastavalt kasutatud meetodile korrigeeritakse üksusesisest tarbimist PAP väärtustele.
 - ***** Siia ei kuulu imporditud põllumajandustooted (välja arvatud loomad).“

II LISA

„II LISA

ANDMEEDASTUSPROGRAMM

Iga toodangukirje kohta (kirjed 01–18, sealhulgas allkirjed) edastatakse nii väärtus baashindades kui ka selle komponendid (väärtus tootjahindades, tootesubsiidiumid ja tootemaksud).

Tootmiskonto ja põhivarasse tehtava kapitali kogumahutuse andmed edastatakse nii jooksevhindades kui ka eelneva aasta hindades.

Kõik väärtused esitatakse riigi vääringu miljonites ühikutes. Tööjõusisendit väljendatakse tuhandetes aasta tööühikutes.

Andmed põllumajanduse regionaalse arvepidamise (PRAP) jaoks esitatakse *NUTS 2. tasandil ja* edastatakse üksnes jooksevhindades.

1. Tootmiskonto

		Andmed vaatlusaasta n kohta			
		a	b	c	d
Positsioon	Muutujate loend	November aasta n (PAP hinnangud)	Märts aasta n+1 (PAP hinnangud)	September aasta n+1 (PAP andmed)	September aasta n+2 (PRAP andmed)
01	TERAVILI (sealhulgas seeme)	X	X	X	X
01.1	Nisu ja speltanisu	X	X	X	X
01.1/1	Pehme nisu ja speltanisu	—	—	X	X
01.1/2	Kõva nisu	—	—	X	X
01.2	Rukis ja meslin	X	X	X	X
01.3	Oder	X	X	X	X
01.4	Kaer ja suviteraviljasegud	X	X	X	X
01.5	Teramais	X	X	X	X
01.6	Riis	X	X	X	X
01.7	Muu teravili	X	X	X	X

02	TEHNILISED KULTUURID	X	X	X	X
02.1	Õliseemned ja õliviljad (sh seemned)	X	X	X	X
02.1/1	Rapsi- ja rüpsiseeme	—	—	X	X
02.1/2	Päevalill	—	—	X	X
02.1/3	Soja	—	—	X	X
02.1/4	Muud õlirikkad saadused	—	—	X	X
02.2	Valgurikkad kultuurid (sealhulgas seemned)	X	X	X	X
02.3	Toortubakas	X	X	X	X
02.4	Suhkrupeet	X	X	X	X
02.5	Muud tehnilised kultuurid	X	X	X	X
02.5/1	Kiutaimed	—	—	X	—
02.5/2	Humal	—	—	X	—
02.5/3	Muud tehnilised kultuurid: muud	—	—	X	—

03	SÖÖDATAIMED	X	X	X	X
03.1	Söödamais	—	—	X	X
03.2	Söödajuurviljad (sealhulgas söödapeet)	—	—	X	X
03.3	Muud söödataimed	—	—	X	X
04	KÖÖGIVILJAD JA AIANDUSTOOTED	X	X	X	X
04.1	Värsked köögiviljad	X	X	X	X
04.1/1	Lillkapsas	—	—	X	—
04.1/2	Tomatid	—	—	X	—
04.1/3	Muu värsked köögivili	—	—	X	—
04.2	Taimed ja lilled	X	X	X	X
04.2/1	Taimlataimed	—	—	X	—
04.2/2	Dekoratiivtaimed ja lilled (sealhulgas jõulupuud)	—	—	X	—
04.2/3	Istandikud	—	—	X	—

05	KARTULID (sealhulgas seeme)	X	X	X	X
06	PUUVILJAD JA MARJAD	X	X	X	X
06.1	Värsked puuviljad ja marjad	X	X	X	X
06.1/1	Lauaõunad	—	—	X	—
06.1/2	Lauapirnid	—	—	X	—
06.1/3	Virsikud	—	—	X	—
06.1/4	Muud värsked puuviljad ja marjad	—	—	X	—
06.2	Tsitrusviljad	X	X	X	X
06.2/1	Magusad apelsinid	—	—	X	—
06.2/2	Mandariinid	—	—	X	—
06.2/3	Sidrunid	—	—	X	—
06.2/4	Muud tsitrusviljad	—	—	X	—
06.3	Troopilised puuviljad	X	X	X	X
06.4	Viinamarjad	X	X	X	X
06.4/1	Lauaviinamarjad	—	—	X	—
06.4/2	Muud viinamarjad	—	—	X	—
06.5	Oliivid	X	X	X	X
06.5/1	Lauaoliivid	—	—	X	—
06.5/2	Muud oliivid	—	—	X	—

07	VEIN	X	X	X	X
07.1	Lauavein	—	—	X	—
07.2	Kvaliteetvein	—	—	X	—
08	OLIIVIÕLI	X	X	X	X
09	MUUD TAIMEKASVATUSSAADUSED	X	X	X	X
09.1	Peamiselt punumiseks kasutatav taimne materjal	—	—	X	—
09.2	Seeme	—	—	X	—
09.3	Muud taimekasvatussaadused: muud	—	—	X	—
10	TAIMEKASVATUSTOODANG (01–09)	X	X	X	X
11	LOOMAD	X	X	X	X
11.1	Veised	X	X	X	X
11.2	Sead	X	X	X	X
11.3	Hobuslased	X	X	X	X
11.4	Lambad ja kitsed	X	X	X	X
11.5	Kodulinnud	X	X	X	X
11.6	Muud loomad	X	X	X	X
12	LOOMSED SAADUSED	X	X	X	X
12.1	Piim	X	X	X	X

12.2	Munad	X	X	X	X
12.3	Muud loomsed saadused	X	X	X	X
12.3/1	Toorvill	—	—	X	—
12.3/2	Siidiussikookonid	—	—	X	—
12.3/3	Muud loomsed saadused: muud	—	—	X	—

13	LOOMAKASVATUSTOODANG (11+12)	X	X	X	X
14	PÕLLUMAJANDUSTOODETE TOODANG (10+13)	X	X	X	X
15	PÕLLUMAJANDUSTEENUSTE TOODANG	X	X	X	X
15.1	Põllumajandusteenused	—	—	X	—
15.2	Piimakvoodi rentimine	—	—	X	—
16	PÕLLUMAJANDUSTOODANG (14+15)	X	X	X	X
17	MITTEPÕLLUMAJANDUSLIKU D KÕRVALTEGEVUSED (LAHUTAMATUD)	X	X	X	X
17.1	Põllumajandussaaduste töötlemine	X	X	X	X
17.2	Muud lahutamatud kõrvaltegevused (kaubad ja teenused)	X	X	X	X
18	PÕLLUMAJANDUSE TEGEVUSALA TOODANG (16+17)	X	X	X	X

19	VAHETARBIMINE KOKKU	X	X	X	X
19.01	Seemned ja istutusmaterjal	X	X	X	X
19.02	Energia; määrdeained	X	X	X	X
19.02/1	– elekter	—	—	X	—
19.02/2	– gaas	—	—	X	—
19.02/3	– muud kütused ja mootorikütused	—	—	X	—
19.02/4	– muud	—	—	X	—
19.03	Väetised ja mullaparandusained	X	X	X	X
19.04	Taimekaitsetooted ja pestitsiidid	X	X	X	X
19.05	Veterinaarkulud	X	X	X	X
19.06	Loomasööt	X	X	X	X
19.06/1	– teiste põllumajanduslike majapidamiste tarnitud sööt	X	X	X	X
19.06/2	– väljastpoolt põllumajanduse tegevusala ostetud sööt	X	X	X	X
19.06/3	– samas põllumajanduslikus majapidamises toodetud ja tarbitud sööt	X	X	X	X

19.07	Materjalide hooldus	X	X	X	X
19.08	Hoonete hooldus	X	X	X	X
19.09	Põllumajandusteenused	X	X	X	X
19.10	Kaudselt mõõdetavad finantsvahendusteenused (FISIM)	X	X	X	X
19.11	Muud kaubad ja teenused	X	X	X	X
20	KOGULISANDVÄÄRTUS BAASHINDADES (18–19)	X	X	X	X
21	PÕHIVARA KULUM	X	X	X	X
21.1	Varustus	—	—	X	—
21.2	Hooned	—	—	X	—
21.3	Istandikud	—	—	X	—
21.4	Muu	—	—	X	—
22	NETOLISANDVÄÄRTUS BAASHINDADES (20–21)	X	X	X	X

2. Tulutekkekonto

		Andmed vaatlusaasta n kohta			
		a	b	c	d
Positsioon	Muutujate loend	November aasta n (PAP hinnangud)	Märts aasta n+1 (PAP hinnangud)	September aasta n+1 (PAP andmed)	<i>September</i> aasta n+2 (PRAP andmed)
23	TÖÖTAJATE HÜVITISED	X	X	X	X
24	MUUD TOOTMISMAKSUD	X	X	X	X
25	MUUD TOOTMISSUBSIIDIUMID	X	X	X	X
26	TEGURITULU (22–24+25)	X	X	X	X
27	TEGEVUSE ÜLEJÄÄK JA SEGATULU (22–23–24+25)	X	X	X	X

3. Ettevõtlustulu konto

		Andmed vaatlusaasta n kohta			
		a	b	c	d
Positsioon	Muutujate loend	November aasta n (PAP hinnangud)	Märts aasta n+1 (PAP hinnangud)	September aasta n+1 (PAP andmed)	<i>September</i> aasta n+2 (PRAP andmed)
28	MAKSTAVAD RENDISED JA MUUD KINNISVARA RENDITASUD	X	X	X	X
29	MAKSTAV INTRESS	X	X	X	X
30	SAADAVAD INTRESSID	X	X	X	X
31	ETTEVÕTLUSTULU (27–28–29+30)	X	X	X	X

4. Kapitalikonto elemendid

		Andmed vaatlusaasta n kohta			
		a	b	c	d
Positsioon	Muutujate loend	November aasta n (PAP hinnangud)	Märts aasta n+1 (PAP hinnangud)	September aasta n+1 (PAP andmed)	September aasta n+2 (PRAP andmed)
32	KAPITALI KOGUMAHUTUS PÕLLUMAJANDUSTOODETESSE (PÕHIVARA)	—	—	X	X
32.1	Kapitali kogumahutus instandikesse (põhivara)	—	—	X	—
32.2	Kapitali kogumahutus loomadesse (põhivara)	—	—	X	—
33	KAPITALI KOGUMAHUTUS MITTEPÕLLUMAJANDUSTOODE TESSE (PÕHIVARA)	—	—	X	X
33.1	Kapitali kogumahutus materjalidesse (põhivara)	—	—	X	—
33.2	Kapitali kogumahutus hoonetesse (põhivara)	—	—	X	—
33.3	Muu kapitali kogumahutus põhivarasse	—	—	X	—
34	KAPITALI KOGUMAHUTUS PÕHIVARASSE (VÄLJA ARVATUD MAHAARVATAV	—	—	X	X

	LISANDVÄÄRTUSMAKS) (32+33)				
35	KAPITALI NETOMAHUTUS PÕHIVARASSE (VÄLJA ARVATUD MAHAARVATAV LISANDVÄÄRTUSMAKS) (34–21)	—	—	X	X
36	VARUDE MUUTUS	—	—	X	X
37	KAPITALISIIRDED	—	—	X	X
37.1	Investeermistoetused	—	—	X	—
37.2	Muud kapitalisiirded	—	—	X	—

5. Põllumajanduse töäjõusisend

		Andmed vaatlusaasta n kohta		
		a	b	c
Positsioon	Muutujate loend	November aasta n (PAP hinnangud)	Märts aasta n+1 (PAP hinnangud)	September aasta n+1 (PAP andmed)
38	PÕLLUMAJANDUSE TÖÖJÕUSISEND KOKKU	X	X	X
38.1	Põllumajanduse mittepalgaline töäjõusisend	X	X	X
38.2	Põllumajanduse palgaline töäjõusisend	X	X	X

“
